

*Domov pro seniory a Domov se zvláštním režimem
Moravská Třebová*

JITŘENKA

Listopad 2024

V MĚSÍCI LISTOPAD SLAVÍ

NAROZENINY

- ❖ 2. 11. – Chlebková Emilie
- ❖ 3. 11. – Skalníková Milena
- ❖ 4. 11. – Pokorná Drahomíra
- ❖ 5. 11. – Krúpa Petr
- ❖ 6. 11. – Kubišová Danuše
- ❖ 10. 11. – Ing. Šejnoha Bohumil
- ❖ 12. 11. – Uhlířová Drahomíra
- ❖ 13. 11. – Čepička Josef, Horký Bohumil
- ❖ 14. 11. – Pelíšková Květoslava
- ❖ 17. 11. – Sekaninová Božena
- ❖ 23. 11. – Novotná Vlasta

SVÁTKY

- ❖ 4. 11. – **KAREL** – Kříček, Poul, Toman
- ❖ 19. 11. – **ALŽBĚTA** – Zatloukalová
- ❖ 24. 11. – **EMILIE** – Foretová, Haslingerová, Chlebková, Pelikánová, Urbášková
– **EMÍLIE** – Macháčková (DZR)

PŘEJEME VŠE NEJLEPŠÍ

V MĚSÍCI ŘÍJEN ZEMŘELI

- ❖ *DURÁKOVÁ Františka*
- ❖ *PAŘÍK Rostislav*
- ❖ *SCHUSTER Václav*

DO DOMOVA PRO SENIORY A DOMOVA SE ZVLÁŠTNÍM REŽIMEM NASTOUPILI

❖ <i>PŘIKRYLOVÁ Libuše</i>	<i>z</i>	<i>Gruny</i>
❖ <i>SOLDÁNOVÁ Libuše</i>	<i>z</i>	<i>Moravské Třebové</i>
❖ <i>RNDr. JANEČKA Milan</i>	<i>z</i>	<i>Jevíčka</i>
❖ <i>NAVRÁTILOVÁ Božena</i>	<i>z</i>	<i>Kunčiny</i>

SVÁTEK VŠECH SVATÝCH – 1. LISTOPADU

Obecně rozšířeným zvykem o svátku Všech svatých bylo rozdávání almužny místí chudině. Koleda za mrtvé, tak říkali na Slavičínku darům v poživatinách, chlebech, mouce, sušených hruškách a slatině, které přinášely hospodyně žebrákům, sedícím v předsíni kostela s putnamí, za modlení. Dary jídla byly projevem křesťanského milosrdenství, ale bylo v tom i něco navíc. Souvisely se starou představou, že lidé bezmocní, žebráci a děti jsou poslové, nadaní schopností zprostředkovat kontakt mezi pozemským a nebeským světem, anebo že přímo zosobňují duše zemřelých.

Na Znojemsku hospodyně pokládaly o svátku Všech svatých do okna chleba pro dušičky, vracející se v noci před svým svátkem (1. 11.) do svého domu. Lidé také házeli na svátek všech svatých do ohně mouku, aby se duše v očištění ochladily. Je také možné hodit do ohně střídku chleba, což se provádí ze stejného důvodu, duše zemřelých v očištění se tímto úkonem ochladí.

Svátek Všech svatých je křesťanský svátek, který připomíná všechny svaté, a to nejen ty, kteří jsou oficiálně kanonizováni, ale také ty, o jejichž svatosti neví kromě Boha nikdo. Důvodem zavedení svátku byla nemožnost slavit každý jednotlivý den světců.

Ve 4. století se na východě začal slavit společný svátek všech mučedníků. V syrském obřadu se slavil ve velikonoční době (13.5.) a v byzantském obřadu první neděli po seslání Ducha svatého. Můžeme si ale připomenout, že do této doby se označení mučedník (Martyr) vztahovalo nejen na ty, kteří přímo prolili za víru krev, ale i na ty, kteří trpěli ve vězení nebo ve vyhnanství, byť se vrátili a zemřeli pokojně. Teprve od 4. století byli ti, kteří zemřeli mučednickou smrtí označeni za vyznavače.

V Římě se slavnost všech mučedníků začala slavit 13.5. 609 jako výroční den posvěcení (Bonifácem IV.) římského Pantheonu, který byl původně chrámem všech olympských bohů. Chrám byl zasvěcen Paně Marii a všem mučedníkům.

Proč je dnem slavení 1. listopad?

Dnem slavení se stal 1. listopad možná právě proto, že u Keltů šlo zároveň o začátek nového roku. Skutečnost je spíše ta, že v IX. stol. nebyl 13. květen v Římě vhodný pro velké náboženské manifestace vzhledem k tomu, že bylo období přede žněmi, kdy se již projevovat nedostatek potravin. Papež Řehoř IV. (827-844) za těchto

souvislostí přeložil oslavu ze 13. května na 1. listopad. K rozšíření svátku v listopadu napomohla potom návštěva tohoto papeže u krále Filipa Zbožného ve Francii kolem r. 835.

A na závěr ještě jedna pověra:

Kdyby kdo přišel o půlnoci Všech svatých do kostela, spatřil by svíčkami ozářený oltář, kněze v mešním rouchu a v lavicích kostela lidi každého věku, kteří již dávno zemřeli. Všichni klečí a modlí se. Nikde však není slyšet ani jediného hlásku, vše je zahaleno v pochmurné ticho. Dávno zemřelý kněz slouží mši. Jakmile však kněz udělí požehnání, jest třeba co nejrychleji z kostela utéci, poněvadž bylo s takovým odvážlivým smrtelníkem zle: umrlci by ho rozsápali.

Pranostiky:

- Den Všech svatých je poslední, který léto zahání.
- Když na Vše svaté padá mlha, bude do adventu bez sněhu.
- Kolem Všech svatých se mají okopávat stromy, aby nesly hojně ovoce.
- Kolem Všech svatých slunce uroní ještě malou slzu babího léta.
- Sedláci utnou 1. listopadu z dubového aneb i bukového stromu třísku: Jestli je třísky suchá, tedy očekávají levnou zimu, jestli je vlhká a zostnatá, tedy se domnívají, že bude tuhá zima.

PAMÁTKA ZESNULÝCH – 2. LISTOPADU

Dušičky připadají na 2. listopadu a právě v tento čas lidé tradičně vzpomínají na své mrtvé blízké. Na Svátek zesnulých se vážou staré tradice a pověry, které radí, na co byste si měli v tento den dát pozor. Proč je riskantní zapalovat svíčku a co symbolizuje tajemný dušičkový déšť?

Ozvěny pohanské tradice

Na zesulé blízké vzpomínali lidé už před několika stovkami let. Tradiční Dušičky, tak jak je znáte dnes, jsou známé už od roku 998, kdy je zavedl francouzský opat jako pozůstatek pohanských obřadů, kterých se věřící nechtěli vzdát. Svátek zesnulých tedy vychází z keltských tradic, konkrétně ze svátku Samhain, který se dříve slavil na Nový rok. Vyprávělo se, že se v daný den stírají hranice mezi světem živých a mrtvých. Dříve se tomu věřilo natolik, že Keltové zapalovali pro duše mrtvých oheň, aby se zahřály a zůstaly s nimi přes noc. Odtud se dochovalo zapalování svíček na náhrobcích a přinášení věnců, květin a ozdob na hrob zesnulých.

Vzpomínka na zesulé v očistci

Křesťanské zvyky tradují, že jsou Dušičky určené především pro ty zemřelé, kteří ještě nedosáhli takzvané věčné blaženosti neboli očisty duše. Podle této pověsti jí teprve procházejí, a nacházejí se proto v očistci, což je zároveň důvod, proč na ně jejich přeživší příbuzní silně vzpomínají. Na Dušičky pak údajně odtamtud vystupují, aby si duše alespoň na pár chvil odpočaly od svého utrpení.

Z těchto důvodů dříve rodiny pro zesulé blízké plnily místo oleje svítilny máslem, aby si duchové mohli na této cestě pomazat spáleniny. Pro ochlazení duší se večer o Dušičkách podávalo všem studené mléko a také se duchům přicházejícím z onoho světa házelo jídlo do ohně, které jim mělo přilepšit po dlouhé cestě.

Pozor na zapalování svíček

Zapalování svíček na hrobech patří mezi nejznámější dušičkové rituály a tradice. Přesto si při něm dávejte pozor, především na zapalování svíček mimo hřbitov.

Této činnosti se vyhněte doma, pokud chcete, aby duše zesnulých měly klid. Jestliže věříte na nadpřirozené jevy, následující pověra vás rozhodně nenechá v klidu. Práví, že v den Památky zesnulých se mohou duše dostat zpátky do světa živých. Podle toho, jací byli za života, pak mají moc pomáhat živým. Stejně tak mohou i oplácet zlé skutky všem, kteří jim dříve ubližovali a škodili. A právě hořící oheň má duším usnadnit nalézt cestu zpátky mezi živé.

Děsivý déšť

Ačkoliv déšť je běžným meteorologickým jevem, obzvlášť v podzimním období, v souvislosti s Dušičkami se k němu váže tajemná historka. Předci věřili, že když na Svátek zesnulých hodně prší, údajně duše zemřelých lidí pláčou nad svými hříchy a nemohou najít odpočinek. Vychází mezi živé a známé hříšníky mohou duchové přijít postrašit.

PRANOSTIKY NA LISTOPAD

Teplý říjen - studený listopad.

V listopadu hřmí - sedlák vesnou sní.

Listopadové hřmění pšenici ve zlato mění.

Když ještě v listopadu hřmívá, úrodný rok nato bývá.

Když krtek v listopadu ryje, budou na vánoce létat komáři.

Stromy-li v listopadu kvetou, sahá zima až k létu.

Padá-li listí v listopadu, jistě brzy přijde led, ale dlouho nepobude.

Když dlouho listí nepadá, tuhá zima se příkrádá.

Když se v listopadu hvězdy třpytí, mrazy se brzo uchytí.

Studený listopad - zelený leden.

Listopadové sněžení neškodí vůbec osení.

Jestliže sníh listopadový dlouho zůstane, více než hnůj polím prospěje.

Když napadá sníh na zelené listí, bude tuhá zima.

V listopadu příliš mnoho sněhu a vody, to známka příští neúrody.

17. LISTOPAD - DEN BOJE ZA SVOBODU A DEMOKRACII **- MEZINÁRODNÍ DEN STUDENTSTVA**

Tehdejší Československo se v listopadu roku 1989 vymanilo ze spárů totalitního režimu a slavilo návrat k demokracii. Co se stalo roku 1939 a 1989?

Den za svobodu a demokracii, to je 17. listopad. K tomuto datu se vážou hned dvě události, které od sebe dělí 50 let. První je z roku 1939, kdy byly nacisty uzavřeny vysoké školy. O 50 let později – tedy v roce 1989 – zase proběhly studentské protesty na Národní třídě, které vedly k pádu komunistického režimu.

Státním svátkem se 17. listopad stal až v roce 2000, kdy občané České republiky poprvé oslavili nový státní svátek Den boje za svobodu a demokracii. Do roku 2000 měl 17. listopad pouze status významného dne. Tento den si připomínají také na Slovensku.

Rok 1939

17. listopad 1939 je také známý jako Mezinárodní den studentstva. Den, který odkazuje na události v tehdejším protektorátu Čechy a Morava.

Protiokupační nálada ve společnosti vyvrcholila po pohřbu studenta lékařské fakulty UK Jana Opletala, který se konal 15. listopadu. Jan Opletal byl postřelen nacisty při demonstraci k 21. výročí vzniku Československa a na následky střelného zranění 11. listopadu zemřel.

Tyto události vedly k protiokupačním protestům, 17. listopadu byly uzavřeny všechny české vysoké školy. Následovalo zatýkání mezi studenty, 9 studentů, kteří podle Němců stáli v čele studentských organizací, bylo popraveno. Přes tisíc studentů bylo odvezeno do koncentračního tábora Sachsenhausen, poblíž města Oranienburg, 25 kilometrů od centra Berlína.

Rok 1989

17. listopad 1989, den, kdy v Praze začala sametová revoluce. Jedná se o jeden z nejvýznamnějších dnů v naší historii a každoročně si ho připomínají jak občané České, tak i Slovenské republiky.

Na Albertově se 17. listopadu u sídla lékařské fakulty UK sešlo několik tisíc studentů, aby si připomněli události, které se staly v roce 1939. Na začátku klidná připomínka půlstoletí starých událostí se změnila v demonstraci proti tehdejšímu

režimu. K večeru na Vyšehradě demonstrace oficiálně skončila, většina však chtěla v protestech pokračovat cestou do centra na Václavské náměstí.

Dav protestujících byl odkloněn policií a vydal se k Národnímu divadlu a pokračoval na Národní třídu. Policejní kordon zastavil demonstranty u obchodního domu Máj v ulici Na Perštýně, obklíčil je a uzavřel postranní ulice. Demonstranti byli vyzváni k opuštění prostoru, ale přes policejní kordon nebylo kudy, a tak začaly bezpečnostní složky studenty surově bít.

Takto tvrdý zásah zarezonoval v celé společnosti, která se rozhodla vzepřít dosavadnímu totalitnímu režimu a tak začala sametová revoluce, která vedla k rozsáhlým změnám ve společnosti. Nakonec 24. listopadu odstoupilo vedení komunistické strany a 29. listopadu se stal prezidentem ČSSR Václav Havel.

Václav Havel

Jednou z nejvýraznějších osobností sametové revoluce byl Václav Havel. Dramatik a politik, který se stal prvním nekomunistickým prezidentem Československa a v roce 1993 se stal i prvním prezidentem České republiky.

V roce 1989 v době listopadových událostí byl hlavní osobností opozice a také spoluzakladatelem Občanského fóra. Na návrh Občanského fóra byl Havel zvolen 29. prosince 1989 Federálním shromážděním prezidentem ČSSR. 26. ledna 1993 se stal i hlavou samostatné České republiky. V roce 1998 byl zvolen znovu a v úřadu vydržel do roku 2003, kdy ho po dvou volebních obdobích, do kterých může být prezident ČR zvolen, vystřídal Václav Klaus.

Po ukončení politické kariéry se Václav Havel věnoval především psaní divadelních her a lidským právům. Zemřel 18. prosince 2011, bylo mu 75 let.

ČESKÉ POHÁDKY A FILMY

Hlášky z českých vánočních pohádek a komedií: Poznáte je všechny?

1. Kdo sem pověsil tu máničku? Myslíš Gagarinova bratra?

Odkud pochází tato dnes už zlidovělá hláška? Napovíme, že ve filmu excelovali Jiří Kodet s Bolkem Polívkou.

- a) Pelíšky
- b) Dědictví aneb Kurvahošigutntág
- c) Jáchyme, hod' ho do stroje!

2. Odvolávám, co jsem odvolal a slibuji, co jsem slíbil!

Tuhle památnou větu, kterou vyřkl rozčilený král, si určitě vybavujete. Odkud je?

- a) Princezna ze zlatou hvězdou na čele
- b) Princezna ze mlejna
- c) Pyšná princezna

3. A chčije a chčije...

Tohle vyřkl herecký velikán Josef Kemr. Víte, ve kterém filmu, to bylo?

- a) Vesničko má středisková
- b) Na samotě u lesa
- c) Chalupáři

4. Já, že jsem tajtrlík? Za prvně nevím, co to je, a za druhý mě to uráží!?

Teď to trochu zkomplikujeme. Tahle hláška patří do jedné z nejtipnějších pohádek vůbec! Tušíte, kdo v ní byl prohlášen za tajtrlíka?

- a) Jan Werich
- b) Oldřich Nový
- c) Vlasta Burian

5. Stěrače stírají! Ostříkovače stříkají!

Legendární film, který inspiroval nejednoho zlodějíčka!

- a) Vrchní, prchni
- b) Pelíšky
- c) Slunce, seno, jahody

6. Když na komín, tak na komín!

Uřvaný strýček Pepin, krásné vlasy valjící při jízdě na kole... Tenhle film určitě znáte!

- a) Což takhle dát si špenát?
- b) Postřižiny
- c) Eva tropí hlouposti

7. Ať se na místě propadnu, jestli kecám. Ať mi ruka vyschne a dočista oslepnu!

Ve kterém filmu se známá drbna dušuje, že slyšela, co slyšet neměla?

- a) Slunce, seno, jahody
- b) Slunce, seno, erotika
- c) Slunce seno a pár facek

8. Plha se hlásí!

Vzpomenete si na švestičky a pilné, poněkud obstarožní studenty? Kde jste je viděli?

- a) Marečku, podejte mi pero
- b) Což takhle dát si špenát
- c) Kdo chce zabít Jessii?

9. Až budeme nahoře, to teprv budou panoramata!

Která rodinka si pochvalovala takové výhledy? Vzpomenete si na jejich jméno?

- a) Novákovi
- b) Škopkovi
- c) Homolkovi

10. Kde udělali soudruzi z NDR chybu?

Kde ji asi udělali? Ve kterém filmu jste mohli zaslechnout tuto otázku?

- a) Pelíšky
- b) Na samotě u lesa
- c) Léto s kovbojem

11. Máš v hlavně místo mozku z piva kostku.

Která slavná herečka počastovala touto větou ve filmu Slunce, seno, jahody svého manžela Škopka?

- a) Helena Růžičková
- b) Jiřina Bohdalová
- c) Helena Vondráčková

12. Doktor říkal, že je momentálně zaostalej.

Ve kterém filmu jste mohli zahlédnout Otíka a jeho ikonická sluchátka?

- a) Jáchyme, hoď ho do stroje
- b) Což takhle dát si špenát
- c) Vesničko má středisková

13. Poslušně hlásím, že kořalku nepiju, jenom rum...

Postava vojáka, který byl všechno, jen ne tradiční, se nachází ve filmu:

- a) Copak je to za vojáka
- b) Dobrý voják Švejk
- c) Černí baroni

14. Hujer, metelesku blesku

Kde jste slyšeli tento památný výkřik?

- a) Trhala fialky dynamitem
- b) Kristián
- c) Marečku, podejte mi pero!

15. To jsou blechy psí, ty na člověka nejdou!

Kam patří toto moudro?

- a) Pelíšky
- b) Na samotě u lesa
- c) Léto s kovbojem

16. Nezastavujeme, máme zpoždění!

Ve kterém filmu museli cestující skákat za jízdy z vlaku?

- a) Slunce, seno, jahody
- b) Jedna ruka netleská
- c) Slunce, seno, erotika

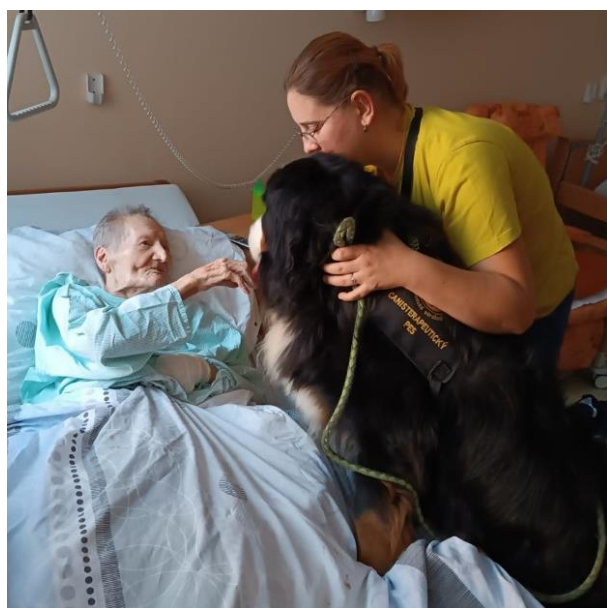
Řešení:

- 1. a)
- 2. c)
- 3. b)
- 4. c)
- 5. a)
- 6. b)
- 7. a)
- 8. a)
- 9. c)
- 10. a)
- 11. a)
- 12. c)
- 13. b)
- 14. c)
- 15. b)
- 16. a)

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

odd. A

Měsíc říjen byl aktivitami nabitý. Zvládli jsme vyrobit podzimní dekorace a vyzdobit jimi oddělení, hudební vystoupení zpěvačky Alishi, připravit jablka na kompot k obědu pro celé DpS, canisterapii, animoterapii. Navštívili nás také studenti místního gymnázia, kteří klientům předčítali knihy.

Na konci měsíce jsme uctili památku zesnulých.

Mějte krásný podzimní čas Pavla a Petra.

Zapsala: Petra Koutná, Pavla Skoupá, PVA odd. A

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

odd. D

Měsíc říjen byl u nás nabitý aktivitami a přesto, že týden nás trápil větší počet respiračních onemocnění, vše jsme si vynahradili. Cvičili jsme, hráli Bingo, skládali ubrousky, zkrášlovali si naše prostory, pekli cukroví a měli tématické posezení s fotografiemi.

Byli jsme na vystoupení zpěvačky Alishi, navštívila nás fenka Máša se svojí cvičitelkou a měli jsme oblíbenou dušičkovou kavárničku, kterou jsme si náramně užili.

Už se pomaličku připravujeme a těšíme na advent.

Zapsala: Dagmar Pospíšilová, PVA odd. D

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY DOMOV SE ZVLÁŠTNÍM REŽIMEM

Měsíc říjen se u nás na budově C - „DZR“ nesl v podzimním duchu.

Užívali jsme si krásného podzimního počasí včetně sbírání listí, dlabání dýní, pečení jablečných koláčů a jiných sladkých dobrot.

Jedno odpoledne jsme věnovaly tvoření podzimní výzdoby na „dušičkovou kavárničku“, která se konala 30.11.2024. Naše pozvání přijal taky pan ředitel Milan Janoušek, který pronesl pár slov a popřál klientům krásné podzimní dny.

Zapsala: *Jana Kranichová, Eva Pavlišová a tým DZR*